

Commissie

Dag Job, we hebben een paar keer prettig samengewerkt, veel dank. Ik weet niet hoe je terugkijkt op deze twee jaar. Je hebt het te verduren gehad. Misschien had je niet aan die oppositierol moeten beginnen: een raspoliticus laat zich niet verleiden om zijn eigen partij op één lijn te stellen met een concurrent. Maar je bevindt je nu in een respectabel rijtje van beste premiers die Nederland nooit gehad heeft, met Wouter Bos, met Wiardi Beckman. Op één ding kun je trots zijn: dat je je nooit hebt laten verleiden om met modder terug te smijten. Allicht zullen je tegenstanders zeggen dat je dat niet deed omdat je er niet toe in staat bent. Volgens die redenering zijn alleen die mensen fatsoenlijk, die in bereid zijn anderen te vermoorden maar het niet doen.

Neem de hoeveelheid anonieme bronnen die de sociaal-democratie bleek te hebben rond je afreden: het reservoir aan halve en hele betrokkenen dat bereid is zijn hak in een collega te planten, mits zonder naam. De functie van anonimiteit is het vermijden van gevaar, je krijgt een maffioos makkelijker achter tralies wanneer de getuigen van zijn daden hem niet in de ogen hoeven te kijken. Maar welk gevaar lopen Tweede Kamerleden, ex-Tweede Kamerleden of aanstaande ex-Tweede Kamerleden? Hooguit dat hun carrière spaak loopt.

Iemand vertelde me dat dit de crisis van de sociaal-democratie is: te veel mensen voor te weinig baantjes. Maar hij wilde zijn naam niet vermeld zien. Alleen wie geen baantje meer kan krijgen, wil met naam in de krant. Wat is er met *de Volkskrant* of met Nederland of met de wereld aan de hand dat het vermeldenswaardig is dat Rob Oudkerk geen ambities heeft richting het

partijleiderschap van de PvdA? Job, naar verluidt wil Hamid Karzai je ook niet opvolgen. Ik heb *de Volkskrant* getipt, anoniem.

Het is misschien een kosmisch teken dat je vertrek parallel liep met de dood van de schrijver Anil Ramdas, die je van alles kunt verwijten maar niet dat hij streed met gesloten vizier. Ramdas zocht hardnekkig het publieke debat en was daar lange tijd ook oorspronkelijker dan verreweg de meeste andere intellectuelen, hij zag bijvoorbeeld de negatieve kanten van de multiculturaliteit eerder en beter dan Bolkestein of wie ook. Ramdas was een groot bewonderaar van je, omdat je de redelijkheid altijd wilde laten zegevieren. Maar redelijk is niet het eerste bijvoeglijk naamwoord van deze jaren. Zelfs naasten van de wbs leverden hun commentaar liever anoniem in de krant dan in dialoog: van denktrank tot voetbalclub.

Mijn naam is Niemand, zei Odysseus tegen de cycloop en stak hem in de slaap zijn oog uit. Niemand probeert me te vermoorden, sloeg de gewonde reus alarm en zijn kameraden antwoordden dat hij hen in dat geval maar met rust moest laten. Als mensen, kiezers, burgers, al dan niet 'gewoon' of 'in de straat', ergens een hekel aan hebben, als ze iets lelijk vinden aan de politiek, dan aan achterbaksheid. Dag Job, het is een ambigue verdienste dat je daaraan voorbijging, maar het is er wel een. En omdat elk Nederlands gekroond hoofd een sociaal-democraat nodig heeft om uit de penarie te komen, wed ik dat de eerste crisis van koning Willem IV jouw commissie wordt.

MENNO HURENKAMP
Hoofdredacteur van S&D